

Kunnallisten jätehuoltomääräysten perustelumuistio

Hyväksytty Sydän-Suomen jäteautakunnassa 16.4.2019 (§ 23)

Kannonkoski
Karstula
Kinnula
Kivijärvi
Petäjävesi
Saarijärvi
Uurainen
Äänekoski

1 YLEISET PERUSTELUT

Kunnallisia jätehuoltomääräyksiä uudistetaan ja päivitetään 1.1.2019 voimaan tulevan jätelakimuutoksen (967/2018) huomioon ottamiseksi. Sammakkokangas Oy:n osakaskunnista muodostuvan jätelautakunta on laajentunut 1.7.2017, kun osakaskunnaksi tuli Äänekosken kaupunki ja 1.1.2019 alkaen Petäjaveden kunta. Jätelautakunnan jäsenkuntia ovat siis Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski. Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu hyväksyä yleiset jätehuoltomääräykset (JL 91 §). Yhtenäiset jätehuoltomääräykset yhtenäistävät jätehuollon toimintaperiaatteita koko alueella. Näin kuntalaiset ovat tasavertaisessa asemassa toisiinsa nähden asuinkunnasta riippumatta.

2 KESKEISIMMÄT MUUTOSEHDOTUKSET

Terminologiaan on tehty yksi muutos. Sekajäte termiin on tehty selventävä lisäys ja siitä käytetään tekstissä termiä sekajäte energiahyödynnykseen. Koska sekajäte menee kokonaisuudessaan energiahyödynnykseen ja siitä tuotetaan joko sähköä tai lämpöä.

Määräysten rakenne ei ole muuttunut. Äänekosken kohdalla muutokset ovat pieniä, ja määräykset ovat olleet kokovaisuudessaan hyvin samansuuntaiset. Petäjaveden kohdalla muutos on suurempi, koska jätehuoltomääräykset ovat olleet rakenteeltaan erilaiset Sydän-Suomen jätelautakunnan voimassa oleviin määräyksiin verrattuna. Ensin määräyksissä käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymistä. Sitä seuraavat jätteiden keräämiseen ja omatoimiseen käsittelyyn liittyvät määräykset, jäteastioita ja jätteen keräyspaikkoja koskevat määräykset sekä jätteen kuljettamista koskevat määräykset. Ne määräykset, jotka koskevat erityisesti käsiteltäviä jätteitä tai vain osaa kuntalaisista, ovat määräysten loppuosassa.

Keskeisimmät sisällölliset muutosehdotukset:

- Jätehuoltoon liittymistä ja kuulumista on tarkennettu ja niiden väliseen eroon kiinnitetty huomiota.
- Hyötyjätteiden erilliskeräysveloitetta on tiukennettu Äänekosken kaupungissa ja Petäjaveden kunnassa samalle tasolla muiden osakaskuntien kanssa.
  - Kartongin keräysveloite puuttui Petäjävedellä.
  - Hyötyjätteiden tyhjennysvälivoitteisiin muutoksia Äänekoskella.
- Muovipakkaukset on ohjattu laitettavaksi pääsääntöisesti sekajäteastiaan, koska sekajäte ohjautuu joka tapauksessa energiahyötykäyttöön. Muovipakkausten keräystä järjestää alueella Rinki Oy ja mahdollisesti kunnan täydentävää keräystä Sammakkokangas Oy.
- Jäteastioiden tyhjennysvälien sääntelyä on muutettu joiltain osin;
  - Sekajätteen pisin mahdollinen tyhjennysväli on 8 viikkoa. Määräyksillä mahdollistetaan vähän jätettä tuottaville pienille kotitalouksille pidennetty tyhjennysväli (1-2 hengen talous, jolla 140 – 240 litran jäteastia) 8 viikkoa.
  - Petäjaveden kunnassa on jatkossa mahdollista jäteastian tyhjennysten keskeytys kiinteistön jäädessä tyhjilleen omistajan laitoshoidon tms. takia voi saada korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan aiemman vuoden sijaan. Päätökset tehdään aina kalenterivuoden loppuun seurannan helpottamiseksi. Väliaikainen enintään 6 kk keskeytys lomamatkan tms. vuoksi voidaan myöntää jäteyhtiöstä tai jätteenkuljettajalta suoraan ilman jätelautakunnan päätöstä.

- Määräyksen säännös jätelain mukaisten kuljetustietojen toimittamisesta jätehuollon viranomaisrekisteriin, jotta varmistetaan jätehuoltoviranomaisen asianmukainen tiedonsaanti silloin, kun jätteenkuljettaja ei sovi tietojen toimittamisesta kunnalliselle jätelyhtiölle tulee koskemaan myös Petäjäveden kuntaa.
- Määräyksissä on mahdollistettu saostus- ja umpikaivolietteiden omatoiminen käsittely ja peltolevitys omalla kiinteistöllä syntyvien lietteiden lisäksi muutamien lähikiinteistöjen kesken, jotta lietteiden ravinteet voidaan tarvittaessa hyödyntää pienimuotoisesti lähellä niiden syntypaikkaa. Määräys tulee koskemaan uutena myös Petäjäveden kuntaa. Omatoimisesta käsittelystä vaaditaan hakemus.

3 PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT

1 LUKU SOVELTAMISALA JA YLEISET VELVOITTEET

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista oloista johtuvia, kuntaa koskevia yleisiä määräyksiä. Nämä jätehuoltomääräykset ovat voimassa Sydän-Suomen jätelautakunnan toimialueella, mikä on sama kuin kunnallisen jäteyhtiön, Sammakkokangas Oy:n, toiminta-alue.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvää sako- ja umpikaivolietettä. Samoin kunnan vastuulle kuuluu kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa ja asuinkiinteistöjen kanssa samaa keräyspistettä käyttävissä liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätelain 91 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti jätehuoltomääräykset koskevat muutakin kuin jätelain mukaan kunnan vastuulle kuuluvaa jätehuoltoa siltä osin, kuin on kyse jätteiden keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelystä kiinteistöllä tai jätteen vastaanottopaikoilla tai näitä koskevista teknisistä vaatimuksista.

2 § Määritelmät

Määritelmässä on pyritty selventämään niitä termejä, joita määräyksessä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa.

3 § Tavoitteet

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavia määräyksiä, vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Nämä velvoitteet ovat keskeisiä ja tuodaan siksi esille jätehuoltomääräyksissä.

2 LUKU KUNNAN JÄTEHUOLTOJÄRJESTELMÄÄN LIITTYMINEN

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikkien asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Velvollisuus kuuluu järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuin- tai vapaa-ajan rakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piirissä, jolleivät ole saman haltijan käytössä olevia rakennuksia.

Liittymisvelvollisuus kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia käytössä olevia ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautettaisiin jätehuoltoon kuulumisvelvollisuudesta. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin asuinkelvoton kiinteistö, ei liittymis- tai kuulumisvelvoitetta ole.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämänsä keräyspaikkaan tai aluekeräyspisteeseen. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten sallimissa rajoissa) eikä luovuttaa muualle kuin kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään.

5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tarvittavista jätehuoltopalveluista tehdään sopimus kunnan tai kunnan jäteyhtiön sekä palveluita tarvitsevan toimijan välillä. Jätehuoltoviranomaisen on arvioitava määräajoin saatavilla olevan yksityisen palvelun tarjonta, jonka perusteella jätehuolto voidaan järjestää kunnan toissijaisen vastuun perusteella. Jätteen on sovelluttava laadultaan ja määrältään kuljetettavaksi ja käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä.

6 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluminen

Määräysten antohetkellä voimassa olevat jätteenkuljetusjärjestelmät on esitetty jätehuoltomääräysten liitteessä 1, jolloin kuljetusjärjestelmissä mahdollisesti tapahtuvat muutokset on helppo päivittää määräyksiin ja kuntalaisten on helppo tarkastaa omassa kunnassa käytössä oleva kuljetusjärjestelmä eri jätejakeiden osalta.

Liittymismenettelyssä korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä joko jäteyhtiöön tai jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan riippuen jätteenkuljetusjärjestelmästä. Liittyminen perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään julkisoikeudelliseen jätetaksaan, joten liittymisestä ei tehdä erillistä sopimusta.

Määräyksissä on säädetty, että liittyminen jätehuoltojärjestelmään voi tapahtua myös kunnallisen jäteyhtiön tai jätehuoltoviranomaisen aloitteesta. Tämä koskee omakotitaloja ja paritaloja sekä vapaa-ajan asuntoja, jotka eivät ole hoitaneet liittymisvelvoitetta pyynnöstä huolimatta. Näin ollen nekin kiinteistön haltijat, jotka eivät erikseen ilmoita liittymisestä, ovat suoraan jätehuoltomääräysten perusteella aluekeräyspisteen käyttäjiä ja saadaan jätelain mukaisesti kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piiriin. Käytännössä jätehuoltoviranomainen tai jäteyhtiö lähettää jätehuoltojärjestelmään liittymättömille kiinteistöille kehotuskirjeen, jossa kerrotaan liittymisvelvoitteesta ja annetaan liittymisvaihtoehdot. Tässä kirjeessä tiedotetaan siitä, että kiinteistö on tietyn määräajan jälkeen aluekeräyspisteen käyttäjä, jos muuta ei ilmoiteta. Näin ollen kiinteistön haltija saa aina tiedon liittämisestä etukäteen.

Mikäli alueella ei ole järjestetty kohtuullisesti saavutettavissa olevaa aluekeräyspistettä, eikä kiinteistön haltija kehoituksista huolimatta ole liittynyt jätehuoltojärjestelmään kiinteistökohtaisella jäteastialla tai yhteisellä jäteastialla, ei kiinteistöä voida liittää aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Tällöin valvontaviranomainen voi tarvittaessa velvoittaa liittymiseen hallintopakkoineina käyttäen.

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kunnan jätehuoltojärjestelmään tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa liittymisvelvollisuutensa kiinteistökohtaisella jäteastialla, lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla (kimppa) tai aluekeräyspisteen kautta.

Kiinteistöittäistä keräystä (ml. kimppoja) voidaan pitää liittymisessä ensisijaisena vaihtoehtona. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee tyypillisesti kiinteistön tarpeita parhaiten, sillä keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Jäteastian koko ja tyhjennysväli tulee mitoittaa kiinteistön tarpeisiin nähden oikeaksi. Samoin kaikkien rivi- ja kerrostalojen sekä muiden kuin asuinkiinteistöjen on aina järjestettävä jätehuolto omalla jäteastialla tai kimppa-astialla, sillä ne kuormittaisivat liikaa aluekeräyspisteitä. Aluekeräyspisteen käyttö voi olla vaihtoehto omakotitaloille, paritaloille ja vapaa-ajan kiinteistöille. Tällöin kiinteistö käyttää alueelle järjestettyä, kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön ylläpitämää keräyspistettä käyttömaksua vastaan.

Jos kiinteistö sijaitsee kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolisella alueella, se voi liittyä järjestettyyn jätehuoltoon kiinteistökohtaisella tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla (kimppa) vain, jos jäteastia sijoitetaan paikkaan, josta jätteenkuljetus voidaan jäteautolla hoitaa eli kulkuyhteys on kantava ja esteetön. Kiinteistöt, joihin ei päästä jäteautolla (esim. saareissa sijaitsevat kiinteistöt, joihin ei ole tieyhteyttä tai kiinteistöt, joihin johtava tie ei kestä jäteautoa), voivat sijoittaa jäteastiansa kiinteistön ulkopuolelle jäteauton reitille, kunhan tästä sovitaan alueen maanomistajan kanssa. Mahdollisuuksien mukaan jäteastia voidaan siis tyhjentää myös kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuoliselta alueelta, mutta tällöin tyhjennyksestä peritään jätetaksan mukainen pihanoutomaksu.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Jätteiden keräykseen on kiinteistön haltijan järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljettaville jätteille (JL 40 §) sekä hankittava jätteiden keräämiseen soveltuva keräysväline.

8 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia (kimppa)

Yhteisen jäteastian käyttö on mahdollistettu lähemmäs sijaitsevilla kiinteistöillä jätelain § 40 mukaisesti. Jätelain § 41 velvoittaa luovuttamaan jätteen ”alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen”. Säännöksen on katsottu tarkoittavan kiinteistön sijaintialuetta. Tärkeintä on, että yhteisastian käyttö on seurattavissa, eikä liian suuria ja hallitsemattomia kimppa-astioita muodostu. Tämän takia kimppa-astiasta veloitetaan sopimaan kirjallisesti Sammakkokangas Oy:n kanssa. Sopimuksessa määritellään mm. yhteiskeräyspisteen käyttäjien maksusuudet.

Yhteisastian käyttö vakituisen ja vapaa-ajan asunnon välillä perustuu samoihin periaatteisiin kuin muutkin tapaukset. Vapaa-ajan kiinteistön jätehuolto ei voi säännönmukaisesti perustua jätteiden kuljettamiseen vakituiselle asuinkiinteistölle. Järjestely olisi jätelain vastainen. Lisäksi on otettava huomioon, että jos vakituisen asuinkiinteistön ja vapaa-ajan kiinteistön kimpat sallittaisiin eri perustein esimerkiksi saman kunnan tai jäteyhtiön alueella, jouduttaisiin tilanteeseen, jossa ulkopaikkakuntalaiset olisivat eriarvoisessa asemassa.

Poikkeuksellisesti vapaa-ajan kiinteistön jätteet voidaan kuitenkin kuljettaa vakituiselle asuinkiinteistölle, jos niiden välisellä matkalla ei ole kohtuullisesti saavutettavaa aluekeräyspistettä eli tämä palvelu ei ole vaivattomasti saavutettavissa. Tällaisessa tapauksessa jätteet toimitetaan vakituisen asuinkiinteistön jäteastiaan. Jos vakituinen asunto on asunto-osakeyhtiössä, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle vakituisen asunnon käyttämään jäteastiaan saatava asunto-osakeyhtiön lupa.

Aluekeräyspiste on kohtuullisesti saavutettavissa, jos se sijaitsee vapaa-ajan asunnon läheisyydessä tai vakituisen asunnon ja vapaa-ajan asunnon välisen matkan varrella siten, että siihen on korkeintaan muutamien kilometrin poikkeama. Saavutettavuuden arvioinnissa otetaan huomioon vakituisen asunnon sijainti vapaa-ajan asuntoon nähden siten, että vakituisen asunnon sijaitessa melko lähellä (noin kymmenen kilometrin päässä), on kohtuullinen poikkeama tätä lyhyempi ja vakituisen asunnon sijaitessa kaukana (useiden kymmenien kilometrien päässä), on kohtuullinen poikkeama tätä pidempi. Aluekeräyspisteen ei voida katsoa olevan kohtuullisesti saavutettavissa, jos aluekeräyspiste sijaitsee kauempana kuin vakituinen asunto.

Yhteinen jäteastia on käytännöllinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen taajamien omakotitalojen, paritalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä syntyy tyypillisesti vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden.

9 § Aluekeräyspiste

Aluekeräyspisteet ovat jäteyhtiön tai kunnan ylläpitämiä yhdyskuntajätteen keräyspaikkoja. Tiedon olemassa olevista aluekeräyspisteistä saa jäteyhtiöltä tai jätehuoltoviranomaiselta. Tavallisesti kiinteistön haltija käyttää lähintä aluekeräyspistettä, mutta myös muu asioinnin kannalta hyvin palveleva aluekeräyspiste on mahdollinen.

Aluekeräyspisteen sekajäteastian käyttöoikeus on ainoastaan jätetaksan mukaisen käyttömaksun maksaneilla asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä, koska näillä käyttömaksuilla katetaan aluekeräyspisteiden sekajätehuollosta aiheutuvat kulut. Käyttömaksu on asuntokohtainen ja se on porrastettu kiinteistöllä asuvan henkilömäärän mukaisesti. Pisteeseen voi tuoda ainoastaan asumisessa syntyvää jätettä, ei maataloudessa tai muussa yritystoiminnassa syntyvää jätettä. Näin ollen esimerkiksi maataloilla, joissa asuinrakennus on aluekeräyspisteen käyttäjä, on maataloudessa syntyvän jätteen keräys järjestettävä jollakin muulla tavalla, kuten kiinteistökohtaisella jäteastialla.

Mikäli kiinteistön jäteastia on jätehuoltomääräysten vastainen, kiinteistöllä ei ole jäteastiaa tai se on toistuvasti tyhjä, voi jätehuoltoviranomainen keskeyttää tällaisen kiinteistön tyhjennykset ja määrätä kiinteistön liitettäväksi aluekeräyspisteen sekajäteastian käyttäjäksi. Kiinteistöltä veloitetaan tällöin jätetaksan mukainen aluekeräyspistemaksu. Kiinteistön haltijalta tai omistajilta pyydetään selvitystä kiinteistön käytöstä jätehuoltoviranomaisen päätöstä ja ilmoitetaan erikseen, mikäli muutos palveluun tehdään.

10 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai aluekeräyspisteeseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa kunnan järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta. Suurikokoiset tai rakennus- ja purkujätteet tulee omatoimisesti kuljettaa kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön järjestämään keräyspaikkaan. (JL 41 §)

3 LUKU JÄTTEIDEN KERÄÄMINEN KIIINTEISTÖLLÄ

11 § Erikseen lajiteltavat jätteet

Määräyksissä annettu hyötyjätteiden lajitteluvollisuus koskee kaikkia siltä osin kuin eri jätelajeille on järjestetty erilliskeräys kiinteistökohtaisesti tai aluekeräyspisteissä. Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisen kierrätystavoitteen täyttymistä. Jätteiden lajittelulla ja hyötykäytöllä säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Pakkausjätteet muodostavat merkittävän osan erilliskerättävistä hyötyjätteistä. Pakkausjätteet kuuluvat jätelain 46 ja 48 §:n mukaisesti tuottajien jätehuollon järjestämisvastuulle. Tuottajilla on ensisijainen oikeus pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen keräykseen, mutta toistaiseksi tuottajat eivät kiinteistöittäistä keräystä järjestä. Jätelain 35.1 §:n mukaisesti kunta voi tässä tapauksessa huolehtia erilliskerätyn pakkausjätteen kiinteistöittäisen kuljetuksen järjestämisestä. Lisäksi kunta voi järjestää täydentävää pakkausjätteen keräystä aluekeräyspisteissään (JL 47.3 §). Tuottajien keräystä on myös sellainen keräys, jossa keräyksen järjestäjä toimii yhteistoiminnassa tuottajan kanssa tuottajan lukuun.

12 § Sekajäte

Sekajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön Riikinvoima Oy:n jätevoimalaitoksessa poltettavaksi. Kaikki kierätyskelpoiset jätejakeet on syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen avulla tärkeä saada erotelluksi sekajätteestä etusijajärjestyksen noudattamiseksi. Lasi, metalli ja biojäte eivät sovellu jätevoimalaitoksessa poltettavaksi, joten niiden lajittelun merkitystä halutaan korostaa. Esimerkiksi energiahyödynnykseen menevän sekajätteen joukossa oleva metalli kasvattaa tuhkamäärää ja sen metallipitoisuutta, kuluttaa laitteistoa sekä lisää tukosriskiä polttoaineen käsittelyssä. Lasi ja keramiikka kasvattavat nekin tuhkamäärää ja lisäävät laitteiston kulumista. PVC-muovi (merkintä 03) ei sovellu energiana hyödynnettäväksi, sillä sen sisältämä kloori tuottaa palaessaan myrkyllisiä klooriyhdisteitä. PVC-muovia on tyypillisesti esimerkiksi sadevaatteissa, vahakankaissa, suihkuverhoissa, toimistomapeissa ja muovitaskuissa, uimarensissa ja muissa puhallettavissa leluissa sekä muovimatoissa ja muoviputkissa.

Säännöksessä on mahdollistettu poikkeaminen siltä osin, kun kyseessä ovat yksittäiset pienet palamattomat jätteet, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai aluekeräyspisteissä. Energiaksi menevään sekajätteeseen saa siis laittaa yksittäisiä lasi- ja posliiniastioiden sirpaleita ja yksittäisiä pieniä PVC-muovisia esineitä, sillä olisi kohtuutonta vaatia toimittamaan tällaisia pieniä eriä erikseen jätekeskukselle tai jäteasemalle. Suuremmat erät on kuitenkin toimitettava kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan vastaanottopaikkaan, koska poltossa ne aiheuttavat haittaa.

Lasipakkauksia (lasipurkkeja ja -pulloja) ja metallia ei energiaksi menevään sekajätteeseen saa laittaa edes pieniä määriä, koska ne voi toimittaa vaivattomasti joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai aluekeräyspisteeseen. On huomattava, että vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa sekajäteastiaan.

13 § Asumisessa syntyvien jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Hyötyjätteille annettavilla erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden avulla kierrättämisestä tehdään asukkaille vaivatonta. Lisäksi niiden kautta vaikutetaan energiahyötykäyttöön ohjautuvan sekajätteen koostumukseen.

On otettava huomioon että biojäte, lasi ja metalli aiheuttavat haittoja energiahyödyntämisessä, joten senkin takia nämä jätelajit tulisi saada kerättyä mahdollisimman kattavasti erikseen. Sekajätteeseen laitetaan kotitalouksien muovijätteet huomioiden 12 § rajoitukset. Muovijätteen erilliskeräystä on määräyksissä rajoitettu, jotta energiahyötykäyttöön ohjautuvan jätteen laatu pysyy riittävällä tasolla.

Vähintään viiden huoneiston kiinteistöillä asumisessa syntyvät hyötyjätteet on lajiteltava kiinteistökohtaisiin jäteastioihin. Alle viiden huoneiston kiinteistöt toimittavat hyötyjätteet aluekeräyspisteisiin. Alle viiden huoneiston kiinteistöt voivat hankkia hyötyjätteille kiinteistökohtaiset astiat vain, jos kiinteistö sijaitsee keräysreitillä varrella.

Biojätteen lajitteluvaihtoehto koskee kaikkia asuinkiinteistöjä. Biojätteen erillisen keräyksen on mahdollista alueilla, joilla on tyhjennykset kesäisin vähintään kahden viikon ja talvisin vähintään neljän viikon välein energiaksi menevälle sekajätteelle. Jos kiinteistö ei sijaitse biojätteen erilliskeräysalueella, tulee biojäte kompostoida kiinteistöllä.

Hyötyjätteiden lajittelussa on noudatettava lajitteluohjeita. Pakkausjätteiden osalta noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita. Lajitteluohjeet löytyvät tuottajien internet-sivuilta (www.rinkiin.fi). Kartongin, lasin ja muovin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin osalta keräykseen otetaan vastaan sekä metallipakkaukset että muu asumisessa syntyvä pienmetalli.

Keräyspaperi kuuluu tuottajavastuun piiriin ja sen keräyksestä on säädetty erikseen jätelaissa. Paperin tuottajat keräävät paperin maksutta kiinteistöiltä muilla kuin pientalo- ja haja-asutusalueilla. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaperin keräystä varten tarvittavat tilat kiinteistölle. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Näillä alueilla paperinkeräys on järjestetty alueellisissa paperinkeräyspisteissä.

14 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, sairaaloita ja terveysasemia, kouluja ja päiväkoteja. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt on velvoitettu noudattamaan tätä pykälää.

Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet koskevat vain kunnan ensisijaisella vastuulla olevia jätteitä, on huomattava, että jäteasetuksen 14 §:ssä vaaditaan, että teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan on jätelaissa säädetyn edellytyksin järjestettävä vastuulleen kuuluvan paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys. Elinkeinonharjoittajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

15 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet tulee kerätä erilleen hyötyjätteestä ja sekajätteestä. Määräyksellä pyritään ehkäisemään hygieenistä haittaa ja parantamaan jätteen keräyksen, kuljetuksen, käsittelyn ja hyötykäytön turvallisuutta.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (15 ja 16 §) tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remonttipalvelua tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä.

4 LUKU JÄTTEIDEN OMATOIMINEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN

16 § Kompostointi

Tällä määräyksellä kannustetaan biojätteiden omatoimiseen käsittelyyn siten, ettei siitä aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa (JL 13 §). Biojätteen erilliskeräily harvaan asutuilla seuduilla ei ole taloudellisesti järjestettävissä, joten näillä alueilla biojätteet tulee kompostoida. Kompostoinnin aloittamisesta tai lopettamisesta ilmoitetaan jätehuoltoon liittymisen tai muun muutoksen yhteydessä jätehuoltolomakkeella.

Kompostorin ylläpitoon on kiinnitettävä huomiota, jotta kompostointi onnistuu. Väärin hoidettuna kompostointi voi aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä. Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen ehkäisemiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostin tulee erityisesti olla jyrsijä- ja haittaeläinsuojattu. Lisäksi tulee varmistaa, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostista.

Puutarhajätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa, kompostointikehikossa tai aumassa, sillä se on ominaisuuksiltaan sellaista, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteiden kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostoimista. Jos puutarhajätettä ei kompostoida omalla kiinteistöllä, se on kuljettava kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön järjestämään vastaanottopaikkaan.

17 § Jätteen polttaminen

Tavalliset kiinteistökohtaiset tulisijat eivät sovellu jätteen polttamiseen. Jätteitä ei myöskään saa polttaa pihalla tynnyreissä tai muissa vastaavissa astioissa. Kotioloissa jätteiden poltossa syntyy alhaisen polttolämpötilan takia haitallisia päästöjä eikä jätteen täydelliseen palamiseen tarvittavia olosuhteita saavuteta. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nokea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyisyshaittoja.

Puhtaan, kuivan, kylmäämättömän ja maalaamattoman tai muuten käsittelemättömän, käytöstä poistetun puutavaran sekä risujen ja oksien polttaminen on kuitenkin mahdollista samoin kuin paperin, pahvin ja kartongin käyttö sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakausilehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit), joiden epäpuhdas palaminen voi aiheuttaa nokipalon vaaran. Käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsitellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen sekä muovijätteiden poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä.

18 § Jätteen hautaaminen

Jätteiden hautaaminen maahan on kiellettyä. Jätteiden sijoittaminen maahan on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden maahan hautaamisesta voi aiheutua ympäristön pilaantumista. (JL 13 § ja 72 §)

19 § Lemmikki – ja tuotantoeläinten hävittäminen

On huomattava, että kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa elintarviketurvallisuusvirasto Eviran antaman ohjeistuksen mukaisesti. Eviran ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti hautaamalla tai tuhkaamalla. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Eviralta. Lisäksi kuolleen tuotantoeläimen käsittelystä ja hautaamisesta määrätään valtioneuvoston asetuksessa ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) § 8, jossa käsitellään kuolleiden tuotantoeläinten käsittelyä ja hautaamista.

20 § Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa

Säännöksessä on mahdollistettu tietyin edellytyksin omassa asumisessa syntyvän puhtaan tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen ja kertaluontoiseksi luokiteltava käyttö omassa maanrakentamisessa. Toiminta on mahdollista vain pohjavesialueen ulkopuolella, jottei ympäristöhaittoja aiheudu. Edellytyksenä on, että tiili- ja betonimurskeen käyttö korvaa vastaavaan tarkoitukseen sopivien maa-ainesten käyttöä ja säästää näin luonnonvaroja. Muutoin kyseessä on kielletty jätteen hautaaminen maahan.

Hyödyntämisestä on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää toimenpiteen tai asettaa sille ehtoja. Tällä varmistetaan toiminnan asianmukaisuus.

5 LUKU JÄTEASTIAT JA NIIDEN TYHJENTÄMINEN

21 § Jäteastiatyypit

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisyn vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineistä (JL 13 §). Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä keräysvälineitä syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden. (Jäteasetus 10 §)

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuvat seuraavien standardien mukaiset kohdassa 1 tarkoitetut jäteastiat:

- SFS-EN 840-1 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 1: 2-pyöräiset, tilavuudeltaan max 400l. Kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-2 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 2: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max 1300l. Tasakannelliset, kippitapilla ja/tai kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-3 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 3: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max 1300l. Kupukannelliset, kippitapilla ja /tai kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-4 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 4: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max 1700l. Tasakannelliset, leveällä kippitapilla tai BG- ja/tai kampatartuntalaitteella

Jäteastiatyypeistä pikakonttien käyttöä ei suositella ja niistä luovutaan vähitellen, ilman siirtymäaikaa. Pikakonttien käyttö on työturvallisuusriski jätteenkuljettajille.

22 § Jäteastian merkitseminen

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisyn vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineistä. Keräysvälineiden merkitseminen helpottaa jätteiden lajittelua.

Astia tulee varustaa selkeällä jätelajin mukaisella tarralla, mikäli astian väri ei vastaa ko. jätelajia. Lisäksi astian kylkeen tulee merkitä kiinteistön nimi ja osoite, jos useiden kiinteistöjen astioita on sijoitettu lähekkäin (Jäteasetus 10 §). Keräysvälineiden väreissä noudatetaan valtakunnallista suositusta. Sama värikoodi toistuu myös jätelajitarroissa, joita saa jätteyhtiöstä.

23 § Jäteastian täyttäminen

Määräyksellä ohjataan sitä, että jäteastioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Samalla pyritään vähentämään niitä jätteenkeräykseen liittyviä riskitekijöitä, jotka aiheutuvat keräysvälineiden väärästä täyttämisestä. Sekajäteastioille ja irtojättesäkeille on annettu myös enimmäispainorajat. Käytännössä painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien (kuten biojäte tai lasi) keräykseen käytetään pieniä jäteastioita (enintään 240 litraa). Jätteen ollessa erityisen painavaa, astia pitää jättää vajaaksi.

Keräysvälineiden täyttämisestä säädetään jäteasetuksen 10 §:ssä. Jätteiden sijoittaminen keräysastiaan tai poikkeuksellisesti keräysastian välittömään läheisyyteen tulee tehdä niin, ettei se aiheuta haittaa tai vaaraa keräyspaikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen keräysastian ulkopuolelle ei saa aiheuttaa työturvallisuusriskiä, jonka vuoksi ylimääräiselle jätteelle on annettu painorajoitus. Keräysvälineeseen ei tule laittaa sinne kuulumattomia jätteitä, jotta voidaan varmistaa asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutuminen.

24 § Tyhjennysvälit

Ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä viihtyisyyden edistämiseksi on määrätty jätteiden keräysvälineiden tyhjennysväleistä (JL 13 §). Jäteastiat tulee tyhjentää riittävän usein, jotta hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Säännölliset tyhjennysvälit myös tukevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa.

Biojätteen lajitteluvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä, joten se, että biojäte on lajiteltu erilleen energiaksi menevästä sekajätteestä, ei voi olla peruste pidennetylle tyhjennysvälille. Pitkäaikainen jätteen seittaminen aiheuttaa hajuhaittoja, jotka aiheutuvat lähinnä erilaisista sekajätteeseen kerättävistä hygieniatuotteista sekä pakkauksiin jääneestä biojätejäämistä. Tämän takia sekajäteastia on tyhjennettävä riittävän usein, yleensä vähintään kerran kuukaudessa. Kiinteistöillä asuvien iän perusteella ei voida myöskään tehdä tyhjennysväliin harvennuksia, koska tämä voidaan tulkita syrjinnäksi. Tyhjennysvälin pidentymistä miettiessä on syytä arvioida mikä katsotaan olevan pisin mahdollinen sekajäteastian tyhjennysväli, jolla kiinteistön voidaan vielä katsoa olevan liittynään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Kiinteistöjä, joilla jätettä syntyy erityisen vähän, mutta pidennetty tyhjennysväli ei ole mahdollinen, kannustetaan käyttämään yhteistä astiaa lähinaapurin kanssa. Kiinteistöillä, joilla jätettä syntyy toistuvasti enemmän kuin mitä on astian mitoitus, voi jätehuoltoviranomainen lyhentää päätöksellä astiantyhjennysväliä. Toisaalta jätehuoltoviranomainen voi tapauskohtaisesti erityistilanteissa pidentää jäteastian tyhjennysvälin kiinteistöillä.

Biojätteen tyhjennysväli voi kesäaikana olla maksimissaan kaksi viikkoa ja talvella neljä viikkoa. Biojäteastian tyhjennysvälin on oltava riittävä, jotta siitä ei aiheudu hygieenistä haittaa tai hajua. Määräyksessä olevilla tyhjennysväleillä on huomioitu myös se, että erilliskeräys ei muodostuisi kohtuuttomaksi syntyvään jätemäärään nähden tiheiden tyhjennysvälien vuoksi.

Kartongilla tyhjennysväli voi olla kesäaikaan neljä viikkoa ja talviaikaan kahdeksan viikkoa. Kartonkipakkaukset sisältävät tyypillisesti ruokajätteen jäämiä ja niiden kertymä on suhteellisen suurta, joten tyhjennysvälien on oltava muita hyötyjätteitä tiheimmät. Lasilla ja metallilla tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa. Pitkä tyhjennysväli on mahdollinen, koska näiden jätejakeiden kertymä on tyypillisesti pieni ja materiaali on kohtalaisen helppo puhdistaa ennen jäteastian laittamista niin, ettei haittoja niin helposti aiheudu.

Määräyksillä varmistetaan se, ettei jätteitä käsitellä kiinteistöillä määräysten vastaisesti esimerkiksi polttamalla tai viedä luvattomiin paikkoihin (aluekeräyspisteiden väärinkäytöt) sen vuoksi, etteivät ne mahdu kiinteistön jäteastiaan pitkän tyhjennysvälin vuoksi. Jäteastiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden. Jäteastian kansi on aina pystyttävä sulkemaan. Jos jätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran tai korkeintaan 240 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuuren jäteastian käyttö ei oikeuta tyhjennysvälin pidentymiseen. Toisaalta ei tule käyttää liian pieniä jäteastioita.

Poikkeustapauksissa ja erityisin perustein jätehuoltoviranomainen voi muuttaa päätöksellään asiakkaan hakemuksesta poiketen kiinteistön jäteastian tyhjennysväliä, jos kiinteistön jätehuollon katsotaan olevan jäteasetuksen § 10 vastaista tai kiinteistön jäteastian tyhjennysväli on ylimitoitettu tuotettuun jätemäärään nähden.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on huomioitava myös jätteenkuljetuksen logistiikka ja ajoreitit on suunniteltu siten, että reitityksessä on huomioitu sekä taloudelliset että ympäristölliset vaikutukset. Turhaa ajoa eri alueilla vältetään, joten alueet pyritään reitittämään siten, että koko alue pystytään keräämään tyhjennysvälien puitteissa samalla kertaa (erityisesti haja-asutusalueet).

Ympärivuotisessa käytössä olevien vapaa-ajan kiinteistöjen osalta noudatetaan samoja tyhjennysvälivaatimuksia kuin vakituisen asunnon osalta. Vain kesäaikana käytössä olevien kiinteistöjen osalta jäteastia on tyhjennettävä vähintään kolme kertaa kesän aikana. Ylimääräisiä tyhjennyksiä on tilattava tarpeen mukaan, niin ettei jätteitä jää jäteastiaan pitkäksi aikaa missään tilanteessa.

25 § Jäteastian tyhjennysvälin keskeyttäminen

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi vakituksessa käytössä olevalla kiinteistöllä jos kiinteistö on jäänyt jostain syystä tyhjilleen. Keskeyttäminen on mahdollista myös muilla ympäri vuoden käytössä olevilla kiinteistöillä, kuten kouluilla ja päiväkodeilla.

Keskeytyksen kestäessä korkeintaan kuusi kuukautta, asiasta sovitaan jätteyhtiön tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa riippuen jätteenkuljetusjärjestelmästä. Tätä pidemmät keskeytykset myöntää jätehuoltoviranomainen koska keskeytyksen syy tulee tällöin perustella tarkemmin ja jotta jätehuollon asianmukaista toteutumista voidaan seurata. Tarvittaessa jätehuoltoviranomainen voi keskeyttää jätehuollon ilman hakemusta muun tiedon perusteella, kun katsoo keskeytyksen olevan erityisin syin perusteltu.

26 § Kunnossapito ja puhdistaminen

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisyn vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineiden huollosta. Keräysvälineen kunnossapito on olennainen osa jätehuoltoa. Keräysväline ei saa aiheuttaa terveydellistä haittaa, ympäristöhaittaa eikä työturvallisuusriskiä käyttäjille tai kuljettajille, joten jäteastian haltijan tulee huolehtia keräysastian asianmukaisesta kunnosta. (Jäteasetus 10 §)

6 LUKU JÄTTEEN KERÄYSPAIKAT

27 § Jäteastian sijoittaminen

Jätteenkeräyksen toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi on annettu määräyksiä jäteastioiden sijoittamisesta. Jätteiden keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. (Jäteasetus 10 §). Keräysvälineet on pystyttävä tyhjentämään kaikkina vuodenaikoina eikä niiden tyhjentämisestä saa aiheutua vaaraa tai haittaa tyhjentäjälle, kiinteistön muille käyttäjille, liikenteelle tai ympäristölle. Hankalat olosuhteet hidastavat keräystä ja lisäävät tapaturmariskiä.

Ajoväylien tulee olla kantavia ja jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka. Jäteauto tarvitsee kääntyäkseen noin 20 x 20 metriä laajuisen alueen. Ajouradan minimileveys tulee olla viisi (5) metriä ja kantavuuden vähintään 26 tn.

Puusto esim. oksat eivät saa olla kiinni ajoradan reunassa tai ulottua ajoradalle. Vapaa kulkukorkeus tulee olla viisi (5) metriä. Ajo-radassa ei saa olla isoja kiviä. Ajoradalla ei saa olla pinnasta nousevia korkeita maamuodostumia, kiviä tai syviä monttuja. Tiessä ei saa olla jyrkkiä mutkia tai mäkiä.

Jos jäteastian tyhjentäminen edellyttää liikkumista yksityisellä tiellä, on tienpitäjällä vastuu tien kunnossapidosta. Tienpitäjä myös vastaa siitä, että tie kestää jäteauton painon ja että jäteautolla voi turvallisesti tiellä liikkua. Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, joten mahdollisten painorajoitusten aikana kelirikkoaikana tienpitäjän tulee osoittaa lupa kuljetusten suorittamiselle liikennemerkkein. Jos tielle ei voida väliaikaisesti ajaa, on jäteastiat tuotava paikkaan, josta ne voidaan tyhjentää.

Jos jäteastian tyhjentäminen edellyttää pihaan ajamista, on huomioitava että pihanoutoteiden vaatimukset poikkeavat reittitievaatimuksista. Ajoväylän leveys pihatiellä on suoralla tieosuudella kolme (3) metriä ja mutkassa neljä (4) metriä. Ohitusmahdollisuutta ei vaadita, mutta auto pitää pystyä kääntämään turvallisesti.

Kiinteistön haltija voi kuitenkin sopia kunnallisen jäteyhtiön kanssa keräyspaikan sijoittamisesta säännöksestä poikkeavaan paikkaan. Tällöin tyhjennyksistä voidaan periä jätetaksan mukainen lisämaksu, koska jäteastioiden tyhjentämisestä aiheutuu tällaisissa paikoissa ylimääräistä työtä ja lisäkustannuksia tavannoimaisissa paikoissa sijaitseviin keräyspaikkoihin verrattuna.

28 § Jätehuoneet ja -katokset

Määräyksellä ohjataan jättilojen suunnittelua, rakentamista ja käyttöä niin, että tiloista saadaan toimivat sekä käyttäjien että jätteenkerääjän kannalta. Jätehuoltomääräysten lisäksi jätteen keräyspaikkaa koskien on otettava huomioon rakentamismääräyskokoelma, kunkin kunnan rakennusjärjestys ja paloturvallisuusnäkökohdat.

7 LUKU JÄTTEEN KULJETUS

29 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 § mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä.

30 § Kuljettaminen

Jätteenkuljettajan tulee huolehtia siitä, ettei jätettä pääse leviämään ympäristöön ja aiheuttaa näin roskaantumista jätteitä kuljettaessa (jäteasetus 11 §).

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan. Mikäli jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja. Valtioneuvoston asetuksessa jätteistä (179/2012) on tarkennettu mitä tietoja siirtoasiakirjassa vaaditaan.

31 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätteen kuljettajalla on velvollisuus ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista (JL 39 § ja jäteasetus 26 §). Tiedot tulee toimittaa sähköisessä muodossa, jotta tietojen siirtäminen olisi mahdollisimman tehokasta.

32 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Yleisillä jätteen vastaanottopaikoilla jätteet tulee sijoittaa niille osoitettuihin paikkoihin ja jos jätteiden vastaanottopaikalla on määrätty aukioloaika, ei jätteitä saa tuoda sinne muina aikoina. Näin edesautetaan sitä, että pisteet pysyvät siisteinä ja että jätejakeita voidaan käsitellä ja toimittaa jatkokäsittelyyn asianmukaisesti. Jätteiden vastaanottopaikkojen käyttöä koskevat määräykset ja ohjeet sekä niiden noudattaminen on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä jätteiden lajittelun ja hyötykäytön onnistumiseksi. (JL 13 §)

Kunnallisen jäteyhtiön on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanotto- ja käsittelypaikoista. Lista kunnallisen jäteyhtiön osoittamista vastaanotto- ja käsittelypaikoista on saatavana kunnallisen jäteyhtiön internet-sivuilla.

Säännöksessä on määrätty se, mihin jätteenkuljettajien on kerätyt jätteet toimitettava. Näin varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti ja kattavasti sille taholle, joka jätelain mukaisesti vastaa jätteiden käsittelystä.

Säännöksessä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanotto- ja käsittelypaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, jotta jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

8 LUKU EROTUSKAIVOJÄTTEET JA ASUMISESSA SYNTYVÄT LIETTEET

33 § Erotuskaivojätteet

Hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä ja hoitamisesta on määrätty viemäriverkostoon kohdistuvien mahdollisten ongelmien ehkäisemiseksi ja välttämiseksi. Kirjanpito vaatimus tyhjennyksistä on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

34 § Lietteiden tyhjennysväli ja toimittaminen käsiteltäväksi

Määräysten tarkoituksena on varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Käsittelyn asianmukaisuuden ja maaperäkäsittelyn toimivuuden varmistamiseksi on huolehdittava, että liete poistetaan säiliöstä riittävän usein ja järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjetta noudattaen. Saostussäiliöistä ja niitä vastaavista säiliöistä, jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa sellaisilla kiinteistöillä jotka ovat olleet vuoden aikana merkittävästi käytössä. Jos kiinteistöä ei käytetä ollenkaan tai kiinteistön käyttö on vähäistä ja näin ollen lietteitä syntyy vähäisiä määriä, eikä lietteiden käsittely kiinteistöllä aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle, voidaan näistä jätehuoltomääräyksistä poiketa ja myöntää tätä harvempi tyhjennysväli. Mikäli kiinteistön muu jätehuolto on keskeytetty, voidaan myös lietesäiliöiden tyhjennykset keskeyttää. Kaivot tulee tyhjentää ennen keskeytyksen aloittamista, mikäli kaivossa on merkittävä määrä lietettä.

Jätevesilietteen ja umpisäiliöiden jätevedet saa luovuttaa kuljetettavaksi sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty jätehuoltorekisteriin lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisterissä oleva kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetusten mukaan, eikä toiminnasta aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa. (JL 94 ja 95 §)

35 § Lietteen omatoiminen käsittely

Määräyksillä sallitaan pienimuotoinen lietteiden omatoiminen käsittely. Jätelain 41 §:ssä säädetään, että tietyin edellytyksin jätteen haltija voi itse käsitellä kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattoman jätteen kiinteistöllä, jos käsittely on pienimuotoista. Omatoiminen saostussäiliöiden jätevesilietteiden ja umpisäiliöiden jätevesien käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään siihen soveltuvat laitteistot sekä olosuhteet ovat sopivat. Tällaisesta menettelystä ilmoitettavan osalta on varmistettava, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Myös muutaman naapurikiinteistön tai muun lähellä sijaitsevan kiinteistön (2-4) yhteinen käsittely sallitaan. Muita lähellä sijaitsevia kiinteistöjä voivat olla esimerkiksi saman yksityistien varrella olevat kiinteistöt. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tulee antaa vuosittain jätehuoltoviranomaiselle asianmukaisen jätehuollon toteutumisen seurantaan ja valvontaa varten.

Ilmoituksenvaraisista eläinsuojista 138/2019 säädetyn asetuksen mukaan käymäläjätettä ei saa johtaa lannan varastointitiloihin eikä siten lietesäiliöön, koska niillä on yleinen puhdistamisvelvollisuus ympäristönsuojelulain nojalla. Liette tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Lietteen käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat mm. lannoitevalmistelaki (539/2006), nitraattiasetus (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista (24/2011). Kun käsiteltyä lietettä sijoitetaan peltoon erikseen, tiedetään sen tarkka sijoituspaikka ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Vähäisen lietemäärän osalta saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely on rajoitetusti sallittu tehtäväksi itse siten, että lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Käytännössä tätä säännöstä voidaan soveltaa lähinnä vapaa-ajan kiinteistöillä, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Kiinteistöllä on oltava käsittelyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa liete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Joissakin laitepuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Saostussäiliöiden, laitepuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä on jätelain nojalla kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista.

9 LUKU ROSKAANTUMISEN EHKÄISEMINEN

36 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksien asianmukainen jätehuolto ehkäisee roskaantumista ja edistää syntyvien jätteiden lajittelua ja hyötykäyttöä. Yleisötilaisuuden järjestäjällä on velvollisuus huolehtia tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan hankkimalla sinne tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan, mikä ehkäisee roskaantumista merkittävästi. Myös jätehuoltoon liittyvä neuvonta on järjestäjän vastuulla. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite on edellytyksenä asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta, sillä tilaisuuksissa syntyy usein merkittäviä määriä hyötykäyttöön soveltuvaa jätettä. (Jätelaki 13 §, 15 § ja 74 §)

37 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Säännöksessä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa on korostettu säännöksessä kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi veloitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä. Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, määräys koskee myös näitä muita tahoja, kuten tienpitäjiä.

10 LUKU VAARALLISET JÄTTEET JA ERITYISJÄTTEET

38 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Vaarallisia jätteitä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä. Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle.

Määräyksellä pyritään varmistamaan vaarallisten jätteiden asianmukaista käsittelyä, sillä ne vaativat erityiskäsittelyä. Vaarallisten jätteiden asianmukainen lajittelu ja merkitseminen ovat tarpeen jätteiden käsittelystä aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi. Vaarallisten jätteiden pakkaaminen alkuperäispakkaukseen kertoo parhaiten vaarallisen jätteen laadun. (Jätelaki 16 § ja 17 §)

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo-, räjähdys-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat mm:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput (esim. energiansäästölamput)
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puutorjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Vaikka jätelaisissa ja -asetuksissa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, tämä tuodaan esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä, sillä tämä on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittaisen keräyksen piirissä oleviin jäteastioihin tai aluekeräyspisteisiin.

39 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen. Vaarallisten jätteiden varmaton käsittely, keräys ja varastointi voi aiheuttaa vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Vaarallisia jätteitä tulee säilyttää turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Kiinteistön haltijan tulee tiedottaa keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä, jotta vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

40 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä haisevat ja pölyävät jätteet.

11 LUKU MUUT MÄÄRÄYKSET

41 § Tiedottamisvelvoite

Kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisen varmistamiseksi määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville ja sitä muuten käyttäville.

42 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisellä olevat seuraamukset tulevat suoraan jätelaista (125 §, 126 §, 131 § ja 136 §). Lähtökohtaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo jätehuoltomääräysten noudattamista ja esimerkiksi jätteenkuljettajien valvonta ja omalta osaltaan lain yleinen valvonta kuuluu ELY-keskukselle.

43 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 § mukaan kunnan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräyksen noudattamisesta siinä mainituin perustein. Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä tulee tapahtua niin, ettei se aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle eikä aiheuta roskaamista.

44 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaan voimaan 1.5.2019 ja niillä kumotaan kaikki aiemmin voimassa olleet jätehuoltomääräykset, jotta alueella on voimassa yhdet yhtenäiset ja ajantasaiset määräykset.

Päätöksen jätehuoltomääräyksistä antaa jätehuoltoviranomainen. Päätös määräysten hyväksymisestä annetaan jätelain mukaisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset julkaistaan.